

Espanya sagna el País Valencià de fa vint anys. Així ho diagnostica una comissió d'experts nomenats pels grups polítics a qui les Corts Valencianes van demanar fa quatre anys que elaboraren un informe sobre el sistema de finançament. La setmana passada van fer públiques les seues conclusions, alhora que presentaven una proposta per a un nou model que opta per prioritzar les comunitats autònomes a l'hora de repartir els diners públics.

Un sistema de finançament a la valenciana

La comissió d'experts de les Corts: Rafa Beneyto (nomenat per Compromís), Ismael Fernández (Esquerra Unida), Vicente Peiró (Partit Popular), Francisco Pérez (independent, director de l'IVIE), José Antonio Pérez (PSPV-PSOE) i Vicent Cucarella (tècnic de l'IVIE).

La cita fou el passat dilluns al saló Vinatea de les Corts Valencianes. Allí es presentava públicament l'informe sobre les conseqüències que els successius sistemes de finançament han tingut per al País Valencià. El document ha estat elaborat per una comissió d'experts nomenats pels diferents grups polítics i ve a refermar allò que estudis anteriors ja havien estat apuntant: que el País Valencià ha estat històricament discriminat pels successius sistemes de finançament i que, per

això, resulta urgent que s'aprove un nou model de repartiment de fons públics que pose fi a aquest escanyament. Mitjans de comunicació a banda, a la sala hi eren presents representants de tots els grups polítics a les Corts i també el conseller d'Hisenda, Juan Carlos Moragues, a qui, en principi, hauria d'anar adreçat el document. Abans, els experts havien entregat l'estudi al president del Parlament valencià, Juan Cotino, al saló dels Espills. L'endemà, tots els mitjans en parlaren.

La repercussió i la solemnitat de l'acte contrasta amb l'escàs ressò que ara fa just tres anys va tenir l'entrega, també a les Corts, del primer esborrany de la comissió d'experts. Ja aleshores el document advertia de les mateixes calamitats que ara han posat sobre la taula, però aleshores ni el Partit Popular –amb un Francisco Camps abduït pel setge judicials– ni el PSPV-PSOE –el model de finançament vigent havia estat aprovat pel PSOE– no van tenir interès a difondre'l com esqueia. Per la seua banda, els minoritaris s'hi interessaren, però continuaren centrant la seua crítica en els grans esdeveniments. L'informe, que s'havia fet amb bona dosi d'altruisme i molta voluntat per part dels seus redactors –si bé l'expert nomenat pel Partit Popular, Juan Marín Queralt, se'n va desentendre– va quedar desat en un calaix. Els economistes designats per la resta de grups van continuar trobant-se, però amb menys freqüència, a la vista de l'escàs suport polític amb què comptaven.

Un diagnòstic... I així va continuar fins que el passat desembre va agafar les regnes de la Conselleria d'Hisenda Juan Carlos Moragues, qui s'ha hagut de fer càrrec d'unes arques públiques en situació de parada cardíaca. Moragues va tornar a reactivar la comissió, amb la intenció que aquesta li fornira arguments per a fer valer la seua posició davant el departament de Cristóbal Montoro.

I és en aquest punt que la comissió ha deixat enllestit el seu diagnòstic. I aquest apunta al fet que, segons les dades de la liquidació de 2011, la Generalitat Valenciana rep 205 euros menys per habitant i any que la mitjana espanyola, la qual cosa representa que les arques públiques deixen d'ingressar cada any 1.000 milions d'euros. Si

Paraula d'Imserso

El dels experts nomenats per les Corts no és l'únic document amb què comptarà Alberto Fabra per a defensar els interessos valencians en la pròxima reforma del sistema de finançament. El març passat, el president de la Generalitat va anunciar la creació d'un segon grup d'experts format pels guanyadors dels Premis Jaume I, als quals se'ls ha encomanat la tasca d'elaborar una proposta de sistema de finançament per quan s'haja de revisar. Al juliol presentaren un primer esborrany d'informe de 200 pàgines i hi ha previst, segons declaracions de Fabra, que durant les pròximes setmanes presenten el document definitiu.

El nomenament d'aquest segon grup d'experts procedents dels premis Jaume I va agafar totalment de sorpresa la comissió designada per les Corts Valencianes, que no n'havia estat informada, per més que Alberto Fabra s'afanyara a apuntar que un informe i l'altre eren compatibles. "El reconegut prestigi de totes les persones que el formen [en referència als guardonats amb els Jaume I] és una garantia per a poder oferir un sistema objectiu, equitatiu i just al govern", va apuntar el cap del Consell en el seu moment per a justificar la creació d'aquest segon grup d'experts, paral·lel al primer.

Des dels partits de l'oposició es considera que aquest nomenament és una ocurrència de Fabra, sobretot si es té en compte el perfil de les persones que integren el grup. Mentre els membres de la comissió d'experts de les Corts són valencians i arrossegueu una llarga trajectòria d'investigació en matèria de finançament autonòmic, els premis Jaume I són persones sense vinculació directa al País Valencià i que, si bé són economistes de prestigi, no han treballat en aquest camp. A això, cal sumar-hi la seua escassa o nul·la sensibilitat autonomista. Ramon Tamames, per exemple,

Fabra, reunit el passat juliol amb Juan Velarde, José Barea, Pedro Lamo de Espinosa, Ramon Tamames i Pedro Schwartz.

es va mostrar partidari en un article recent en *La Razón* de "repensar l'estat de les autonomies (...) per adaptar-lo a les possibilitats i aspiracions d'Espanya, no dels capitosts que controlen 17 republicuetes"; mentre que Jaime Lamo de Espinosa, ex-ministre d'Agricultura durant el govern d'UCD i membre de la comissió, apuntava en una entrevista recent a *Levante-EMV* que al País Valencià calia "una política ètica" per a "ofrenar noves glòries a Espanya". També formen part de la comissió Pedro Schwartz –col·laborador de Libertad Digital i conferenciant assidu de Faes–, Juan Velarde i José Barea –director de l'Oficina Pressupostària d'Aznar–. Tots ells tenen més de 70 anys. Barea en té 90.

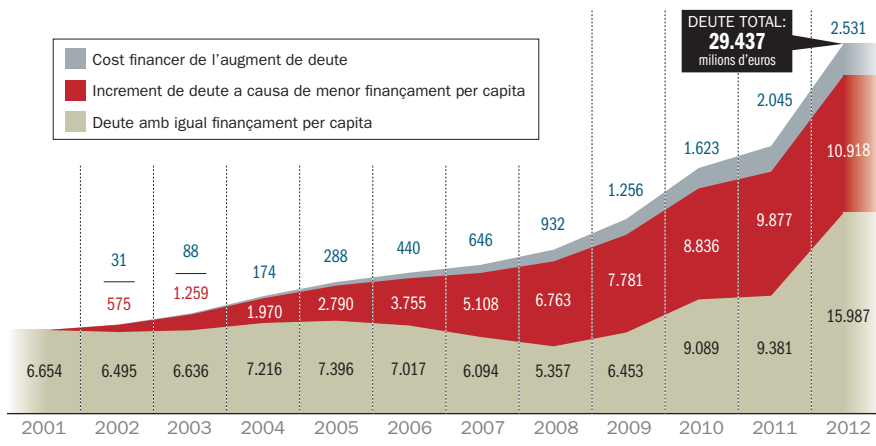
En els cinc mesos en què les dues comissions –la de les Corts i la de Fabra– han desenvolupat la seua tasca, no han mantingut cap contacte.

haguera disposat d'uns recursos com la mitjana de les comunitats autònomes –i amb el mateix nivell de despesa–, s'hauria evitat la totalitat de l'endeutament acumulat durant la fase expansiva de l'economia i aproximadament el 40% del que s'ha generat durant la crisi. D'aquesta manera, en lloc de tenir un endeutament de 29.437 milions d'euros, el País Valencià tindria un deute de 15.988 milions.

... i un tractament de xoc. Per tot això, la comissió d'experts considera necessari "reformar en profunditat" la manera com fins ara s'han distribuït els recursos i llança els seus "Criteris i propostes per a un nou sistema de finançament autonòmic". Més que una

Els efectes de l'infrafinançament valencià

La falta de finançament ha provocat que el volum de deute es dispare. Dades en milions d'euros.

Font: Informe de la Comissió d'Experts sobre finançament autonòmic

esmena al model vigent ara (que és hereu del model dissenyat a la dècada dels vuitanta i que històricament ha beneficiat algunes comunitats i n'ha perjudicat altres, amb molt poques variacions al llarg del temps), la proposta de la comissió d'experts opta per fer taula rasa i un repartiment dels fons segons uns criteris completament nous que posen de cap per avall la prevalència de Madrid a l'hora de tenir accés als fons públics.

Així doncs, el document parteix de la revisió del repartiment dels recursos públics que fins ara s'ha fet entre l'administració central i les administracions autonòmiques. Els experts consideren que, si són aquestes últimes les que proveeixen els serveis públics bàsics (això és, educació, sanitat i protecció social), resulta lògic que els fons públics se'ls destinen de forma prioritària, en detriment del que fins ara ingressava l'administració central.

La traducció pràctica d'aquest plantejament suposaria una redistribució de fons que comportaria que les comunitats autònomes reberen fins 2016 2,3 punts addicionals del PIB, mentre l'estat en perdria 1,26 punts. Això significaria, a la pràctica, que les primeres guanyarien 24.542 milions, mentre l'administració central en perdria 13.579.

En aquesta mateixa línia, l'informe entra en el terreny basc i navarrès. Així, si bé no qüestiona la naturalesa jurídica i institucional de la foralitat, els experts es mostren partidaris que es revise el *cupo* basc i la *contribució* navarresa, de manera que aquests territoris contribueixin en una mesura més gran a la solidaritat interterritorial.

En matèria tributària, el "model valencià" obri la porta a la possibilitat d'institucionalitzar les agències tributàries autonòmiques. "Considerem necessari abordar de forma conjunta la reforma del sistema de finançament autonòmic i la definició del model d'administració tributària", apunta l'informe. El comitè d'experts considera que, en el seu model de finançament, les comunitats autònomes haurien de tenir la potestat de poder triar si volen disposar de la seua pròpia agència tributària.

Violeta Tena

“Patim les conseqüències d'un model que els valencians hem acceptat”

Com a director de l'Institut Valencià d'Investigacions Econòmiques, Francisco Pérez (València, 1950) ha participat en l'elaboració de l'informe per a les Corts sobre el finançament valencià presentat la setmana passada. En aquesta entrevista desglossa els detalls del model que ells proposen.